

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проректор ЗВО з науково-педагогічної
роботи і міжнародних зв'язків

 Інна АНДРУШКО

30 серпня 2024 р.

«ПОГОДЖЕНО»

Завідувач кафедри
філософії та суспільних наук

 Святослав ЧЕРКАСОВ

30 серпня 2024 р.

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

«Соціологія та медична соціологія»

Спеціальність	221 Стоматологія
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Стоматологія», 2022
Навчальний рік	2024-2025
Кафедра	філософії та суспільних наук
Лектор	доц ЗВО, к.іст.н. Світлана ТРУХМАНОВА
Контактна інформація	<i>philosophy@vntu.edu.ua</i> , вул. Стуса, 2 (навчальний корпус №2), (0432) 672943
Укладач силабусу	ст. викл. ЗВО Наталія ІВАНОВА

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Вибіркова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ВК 1.2, складова циклу дисциплін загальної підготовки
Курс/семестр	1 курс (2 семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	90 годин / 3 кредити ЄКТС
Кількість змістових модулів	1
Структура дисципліни	Лекції – 10 год. Практичні заняття – 20 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Форма навчання	денна. В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти встановлюється згідно законодавства та рішень органів виконавчої влади та ВНМУ

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Дисципліна *«Соціологія та медична соціологія»* спрямована на формування основ «соціологічної уяви» у майбутніх стоматологів, закладає основи для пізнання медицини та охорони здоров'я як соціального інституту. Вивчає взаємозв'язок здоров'я і соціальних аспектів життєдіяльності людей, розглядає використання спеціальних соціологічних теорій і методів для багатостороннього аналізу виникнення, перебігу і профілактики різноманітних захворювань.

Вивчення курсу є важливим з огляду на низку причин:

- необхідність формування інтегральних уявлень про суспільство та розуміння особою власного соціального контексту;
- розуміння зв'язку системи охорони здоров'я як елемента цілісної соціальної системи, місця та статусу медиків як окремої соціальної групи в суспільстві;
- значимість навичок проведення соціологічних досліджень, методів запобігання та розв'язання конфлікту у виконанні професійних обов'язків;
- усвідомлення лікарем соціальних передумов виникнення хвороб, а також соціального контексту терапії різних видів розладів здоров'я.

Передреквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення наступних дисциплін загальної підготовки в середній загальноосвітній школі: «Людина і світ», «Громадянська освіта», «Основи правознавства», «Основи здоров'я».

Мета курсу та його значення для професійної діяльності є оволодіння студентами навичками соціологічного аналізу суспільства, визначення свого місця та ролі у ньому, формування розуміння закономірностей функціонування та розвитку медицини та охорони здоров'я як соціального інституту, взаємозв'язки здоров'я і соціальних аспектів життєдіяльності людей, застосування у житті та медичній практиці соціологічних знань.

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання, необхідні для успішного засвоєння соціально-гуманітарних дисциплін та курсів за вибором, які забезпечують подальшу підготовку студентів-стоматологів: «Історія України та української культури. Історико-культурна спадщина та традиції університету», «Історія світової культури», «Основи економічних теорій», «Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг», «Філософія», «Культура академічної доброчесності», «Логіка. Формальна

логіка», «Етика та деонтологія у медицині», «Етичні проблеми в медицині», «Основи психології. Основи педагогіки», «Медична психологія», «Психологія здоров'я», «Соціальна медицина, громадське здоров'я і основи доказової медицини», «Основи біоетики та біобезпеки», «Основи здорового способу життя», «Профілактики стоматологічних захворювань», «Основи профілактики залежностей», «Фізична реабілітація. Спортвна медицина», «Безпека життєдіяльності, основи біоетики та біобезпеки», «Цивільний захист», «Гігієна та екологія», «Психогігієна та актуальні проблеми університетської гігієни», «Публічне мовлення: як стати успішним спікером», «Ефективна комунікація як показник якісної взаємодії лікаря з пацієнтом», «Комунікативні навички лікаря», «Судова медицина та медичне право України», «Правові засади створення та провадження власного медичного бізнесу», що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та застосування отриманих знань, умінь та навичок в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

3. Результати навчання:

формування культури особистості, майбутнього лікаря на засадах гуманізму та загальнолюдських цінностей, за умов оволодіння базовим набором загальних та спеціальних компетентностей, теоретико-методологічними знаннями з дисципліни та практичними вміннями і навичками

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

- аналізувати закономірності формування соціальної структури суспільства, наукові підходи до проблеми розвитку суспільства;
- розуміти сутність процесу соціалізації, набуття соціального статусу та ролі;
- пояснювати причини конфліктності та шляхи їх подолання;
- визначати основні напрямки досліджень в медичній соціології та методи їх проведення;
- визначати місце медиків як соціальної групи у соціальній структурі суспільства;
- враховувати у професійній діяльності соціальний статус пацієнта, його соціальні ролі як засіб впливу на хворого для його ефективного лікування;
- визначати роль соціальних та соціально-психологічних чинників в розповсюдженні хвороб;
- використовувати знання щодо ресоціалізації та соціалізації протягом життя при роботі з важкохворими та травмованими пацієнтами;
- застосовувати отримані знання з соціології медицини та соціології охорони здоров'я для встановлення належних стосунків з пацієнтами та колегами.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1. Соціологія та медична соціологія	2 семестр 90 год/3 кредити	Лекції №№1–5 Практичні заняття №№1–10 Теми для самостійного опрацювання №№1–5
--	-------------------------------	---

Дисципліна включає 10 тем, 1 модуль.

- Тема 1. Соціологія як наука про суспільство
- Тема 2. Методи соціологічних досліджень
- Тема 3. Історія розвитку соціології
- Тема 4. Соціальна структура суспільства
- Тема 5. Соціальна стратифікація
- Тема 6. Соціологічна концепція особи. Соціалізація
- Тема 7. Соціальна поведінка
- Тема 8. Соціологія конфлікту
- Тема 9. Медична соціологія. Соціальні умови захворювання
- Тема 10. Соціологія сім'ї.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни.

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

1. орієнтуватися в різних напрямках, течіях і школах соціологічної науки, пов'язувати теоретичні ідеї та поняття з практикою життя суспільства, професійною діяльністю в галузі медицини та охорони здоров'я, сучасними проблемами суспільства;
2. вміти об'єктивно, на наукових засадах оцінювати стан та розвиток суспільства, застосовувати отриманні знання в повсякденному житті і професійній практиці;
3. передбачати перспективу втілення в життя теоретичних викладів медичної соціології у поєднанні з медичними дисциплінами;
4. обирати методи профілактики та розв'язання конфлікту;
5. на практиці застосовувати знання про соціальну структуру суспільства та соціальні переміщення при плануванні власної життєвої кар'єри;
6. враховувати інтереси певних суспільних спільнот при прийнятті управлінських рішень
7. самостійно аналізувати дані соціологічних досліджень, оперувати методами соціологічного дослідження на практиці у поєднанні з фаховими знаннями;

На практичних заняттях студенти доповідають, дискутують, обґрунтовано відстоюють свої погляди та позиції, формують висновки до опрацьованої теми та розв'язують завдання.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять, вивчення тем для самостійної позааудиторної роботи, підготовка презентацій, таблиць, плакатів, схем, опрацювання наукової літератури та написання оглядів з наданих тем. Контроль засвоєння тем самостійної позааудиторної роботи здійснюється на заняттях та підсумковому контролі з дисципліни.

Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної позааудиторної роботи опубліковані на сайті університету. Маршрут отримання матеріалів: Кафедра філософії та суспільних наук /Студенту/Очна форма навчання/ *Стоматологія* / 1 курс /Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії>. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, електронне опитування
Залік по завершенню 2 семестру	Згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2022).pdf)

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2022\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2022).pdf))

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 122 до 200 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 200-бальною шкалою): Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180–200	A	відмінно	зараховано
170–179,99	B	добре	
160–169,99	C	добре	
141–159,99	D	задовільно	
122–140,99	E	задовільно	
0–121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–121,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім. М. І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки безпеки та поведінки під час сигналу *«Повітряна тривога!»* проводиться на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані, схеми та таблиці заповнені.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнівся більше, ніж на 15 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри, діяти згідно встановлених інструкцій під час виникнення надзвичайних ситуацій.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні завдань робоче місце має зберігатись у порядку.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування та під час виконання пошукових і групових завдань.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2022\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2022).pdf)) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті університету <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра філософії та суспільних наук) своєму чи черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2022\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2022).pdf)). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, теми якої оприлюднені на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2022\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2022).pdf)).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація /Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація /Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри на сайті університету (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії> / Студенту).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії>/ Студенту.

9. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії/> Студенту).

Силабус з дисципліни «Соціологія та медична соціологія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри філософії та суспільних наук (протокол №1, від «29» серпня 2024 року)

Відповідальний за курс

Світлана ТРУХМАНОВА

Завідувач кафедри

Святослав ЧЕРКАСОВ